

Temeljem članka 13. Statuta HRVATSKE POŠTANSKE BANKE, dioničko društvo, Zagreb, Jurišićeva ulica 4 (u daljnjem tekstu: Banka) Uprava Banke donijela je dana 12. srpnja 2022. godine sljedeću metodologiju:

M E T O D O L O G I J A **UTVRĐIVANJA PROMJENJIVIH KAMATNIH STOPA** **NA DANE KREDITE I PRIMLJENE DEPOZITE OD POSLOVNIH SUBJEKATA**

1. UVOD

Ovim dokumentom uređuje se metodologija utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa tijekom trajanja ugovornog odnosa po osnovi danih kredita ili primljenih depozita između Banke i klijenta-poslovnog subjekta.

Kamatna stopa se sastoji od više elemenata, a promjena kamatnih stopa ovisi o kretanju ocjene vrijednosti pojedinih elemenata te su u Metodologiji utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite od poslovnih subjekata (u daljnjem tekstu: Metodologija) prikazane kvalitativno i kvantitativno uzročno-posljedične veze i utjecaja njihovog kretanja na visinu promjenjive kamatne stope.

Visina kamatne stope ovisi o vrsti proizvoda, poslovnom odnosu s klijentom, roku na koji je primljen depozit ili odobren kredit, valuti depozita ili kredita, iznosu depozita ili kredita, trenutnom stanju na financijskom tržištu, zakonskim propisima i drugim elementima koji utječu na formiranje kamatne stope.

Banka na temelju ove Metodologije može mijenjati promjenjive kamatne stope na odobrene kredite odnosno depozite, nakon što su prikupljeni svi potrebni podaci koji utječu na promjenjivu kamatnu stopu.

Promjenjive kamatne stope mogu biti:

- promjenjive kamatne stope na kredite uslijed promjene referentne kamatne stope
- promjenjive kamatne stope na depozite.

Sve referentne kamatne stope i drugi relevantni elementi koje Banka primjenjuje u poslovanju javno su dostupni i prezentirani klijentima. Promjena varijabilnih dijelova kamatnih stopa uvjetovana je kretanjem referentne kamatne stope i ne ovisi o volji ugovornih strana.

2. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA ODOBRENE KREDITE

Promjenjive kamatne stope na kredite odobrene poslovnim subjektima mijenjaju se uslijed promjene referentnih kamatnih stopa (RKS), dok fiksni parametar (F_p) ostaje nepromijenjen tijekom cijelog ugovorenog razdoblja otplate kredita, te se utvrđuju na sljedeći način:

$$PKSR_k = RKS + F_p$$

PKSR_k Promjenjiva kamatna stopa uslijed promjene referentne kamatne stope

RKS	Referentna kamatna stopa
F _p	Fiksni parametar

2.1. Referentne kamatne stope

Referentne kamatne stope mijenjaju se i utvrđuju u skladu s opće prihvaćenim načelima na novčanom tržištu. Kretanje referentnih kamatnih stopa javno je dostupno na internet stranicama:

- Nacionalna referentna stopa (<https://www.hnb.hr/-/nacionalna-referentna-stop-a-nrs>),
- EURIBOR (www.global-rates.com, www.euribor-rates.eu),
- LIBOR (www.global-rates.com, www.theice.com/marketdata/reports/170),
- TERM SOFR (www.cmegroup.com),
- SARON (www.six-group.com), itd.

Iznimno se može koristiti i kamatna stopa vezana uz trezorske zapise Ministarstva financija RH s posljednje aukcije za određenu valutu i rok dospeljeća.

2.1.1. Nacionalna referentna stopa (dalje u tekstu: NRS) predstavlja prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankarskog sektora (banaka i štednih banaka) s obzirom na određeni protekli period, vrstu izvora (depoziti svih fizičkih i pravnih osoba uključujući i one iz financijskog sektora) i relevantnu valutu. Dakle, NRS predstavlja prosječnu kamatu koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje. NRS je implicitna kamatna stopa koju na temelju članka 306. stavka 3. važećeg Zakona o kreditnim institucijama i izračunava i na svojim internetskim stranicama (<https://www.hnb.hr/-/nacionalna-referentna-stop-a-nrs>) objavljuje Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB).

HNB javno objavljuje agregirane nekonsolidirane podatke, za svaki kvartal, o kamatnim troškovima na glavne izvore sredstava u tijeku prethodnog kvartala i o stanjima tih glavnih izvora sredstava krajem svakog mjeseca pojedinog kvartala na koje se ti kamatni troškovi odnose.

Trenutno su formirane slijedeće vrste NRS-a:

- NRS za depozite fizičkih osoba – NRS1 (izračunava se za valute HRK i EUR)
- NRS za depozite fizičkih osoba i nefinancijskog sektora – NRS2 (izračunava se za valute HRK i EUR)
- NRS za sve glavne izvore sredstava od svih fizičkih i pravnih osoba, uključujući i one iz financijskog sektora – NRS3 (izračunava se za valute HRK, EUR, CHF i USD).

2.1.2. EURIBOR (eng. Euro Interbank Offered Rate) (u daljnjem tekstu: EURIBOR) predstavlja prosječnu stopu po kojima prvoklasne banke jedna drugoj u eurozoni posuđuju sredstva u EUR. EURIBOR koji vrijedi na određeni dan i primjenjuje se za izračun kamatne stope utvrđen je i objavljen dva radna dana ranije oko 11h (jedanaest sati) na www.global-rates.com i www.euribor-rates.eu.

2.1.3. LIBOR (eng. London Interbank Offered Rate) (u daljnjem tekstu: LIBOR) predstavlja prosječnu stopu po kojoj prvoklasne banke jedna drugoj na londonskom međubankovnom tržištu posuđuju neosigurana sredstva. LIBOR koji vrijedi na određeni dan i primjenjuje se za izračun kamatne stope utvrđen je i objavljen dva radna dana ranije, osim LIBOR za GBP utvrđen jedan radni dan ranije na www.global-rates.com i www.theice.com/marketdata/reports/170.

2.1.4. Trezorski zapisi Ministarstva financija RH (u daljnjem tekstu: TZ MF) su vrijednosni papiri koje izdaje Ministarstvo Financija s rokovima dospeljeća od 91, 182 i 364 dana sa denominacijom od 100.000,00 kuna. Upis trezorskih zapisa vrši se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo Financija Republike Hrvatske.

2.1.5. SARON (engl. Swiss Average Rate Overnight) (u daljnjem tekstu: SARON) predstavlja prekonocnu stopu osiguranog tržišta financiranja za švicarski franak (CHF), čiju metodologiju izračuna određuje Swiss Exchange Financial Information AG (SIX), a objavljuje se na www.six-group.com. U skladu s tom metodologijom, kamatna stopa za predstojeće razdoblje određuje se na temelju vaganog prosjeka zabilježenih dnevnih SARON stopa za prethodno razdoblje koje je jednake duljine kao predmetno kamatno razdoblje.

2.1.6. TERM SOFR (Secured Overnight Financing Rate) (u daljnjem tekstu: TERM SOFR) predstavlja prekonocnu kamatnu stopu za osigurana zaduženja banaka u američkim dolarima.

Uz prekonocnu TERM SOFR stopu objavljuju se i SOFR Average stope koje predstavljaju slozenu prosjecnu SOFR stopu tijekom 30, 90 i 180 dana.

Sluzbeni izracun TERM SOFR stopa je u nadležnosti The Federal Reserve Bank of New York, a administriranje CME TERM SOFR referentne stope u nadležnosti je CME Group Benchmark Administration Limited (CBA) koja je ovlaštena i nadzirana od strane UK Financial Conduct Authority (FCA).

CME TERM SOFR referentne stope objavljuju se svakog radnog dana u 5.00 CT (Sredisnje standardno vrijeme SAD) na www.cmegroup.com.

2.2. Primjena referentne kamatne stope

Za kredite u kunama Banka ce kao referentnu kamatnu stopu primijeniti NRS3 izracunat za HRK, dok ce za kredite vezane uz valutnu klauzulu EUR primijeniti EURIBOR ili NRS3 izracunat za EUR. Za kredite u CHF Banka ce primijeniti SARON stopu, za kredite u USD, TERM SOFR stopu ili LIBOR, a za kredite u ostalim valutama (GBP, JPY,...) Banka ce kao kamatnu stopu primijeniti odgovaraju cu alternativnu referentnu stopu, sve sukladno Ugovoru o kreditnom proizvodu zaključenom između Banke i Klijenta.

Banka ugovara referentne kamatne stope EURIBOR/LIBOR/TERM SOFR sljedećih ročnosti: 1M/3M/6M/12M (jednomjesečni/tromjesečni/šestomjesečni/godišnji), a kod primjene NRS3 ugovara 3M/6M/12M (tromjesečni/šestomjesečni/godišnji). Kod ugovaranja SARON stope koriste se ročnosti 1M/3M (jednomjesečni/tromjesečni).

Banka ce primijeniti NRS3/EURIBOR/LIBOR/SARON/TERM SOFR važeći na dan prvog korištenja kreditnog proizvoda, a za dopuštena prekoračenja po transakcijskim računima primjenjuje se 3M NRS3 važeći na dan zaključenja ugovora. Tako utvrđena kamatna stopa vrijedi do kraja ugovorenog kalendarskog razdoblja (mjesec/kvartal/polugodište/godina) te se na posljednji dan kalendarskog razdoblja (mjesec/kvartal/polugodište/godina) ažurira važeća kamatna stopa koja se primjenjuje od prvog dana sljedećeg kalendarskog razdoblja (mjesec/kvartal/polugodište/godina).

Npr. ako je ugovorena referentna kamatna stopa:

- 3M NRS3, Banka ce za promjenjivi dio kamatne stope uzeti vrijednost 3-mjesečnog NRS3 važeći na dan prvog korištenja kreditnog proizvoda. Tako utvrđena kamatna stopa vrijedi do kraja kalendarskog kvartala (31.03.,30.06., 30.09. i 31.12.) kada dolazi do promjene. Na posljednji dan kvartala ažurira se važeća kamatna stopa koja se primjenjuje od prvog dana sljedećeg kvartala (01.01, 01.04., 01.07. i 01.10.) te vrijedi do kraja kvartala (31.03.,30.06., 30.09. i 31.12.),
- 6M EURIBOR, Banka ce za promjenjivi dio kamatne stope uzeti vrijednost 6-mjesečnog EURIBOR-a važeći na dan prvog korištenja kreditnog proizvoda. Tako utvrđena kamatna stopa vrijedi do kraja kalendarskog polugodišta (30.06. i 31.12.) kada dolazi do promjene. Na posljednji dan polugodišta ažurira se važeća kamatna stopa koja se primjenjuje od prvog dana sljedećeg polugodišta a (01.01. i 01.07.) te vrijedi do kraja polugodišta (30.06. i 31.12.),
- TZ MF, Banka ce za promjenjivi dio kamatne stope uzeti vrijednost prinosa na TZ MF na 91/182/364 dana važeću na dan prvog korištenja kreditnog proizvoda (počevši od dana povlačenja), utvrđenu na zadnjoj aukciji koja prethodi danu prvog korištenja kreditnog proizvoda. Tako utvrđena kamatna stopa vrijedi do sljedećeg relevantnog kamatnog razdoblja.

Vrijednost prinosa na TZ MF na 91/182/364 dana utvrđuje se u visini prinosa ostvarenog na zadnjoj aukciji trezorskih zapisa koja prethodi svakom relevantnom kamatnom razdoblju.

Ukoliko referentna kamatna stopa u trenutku utvrđivanja kamatne stope ili u novom obračunskom razdoblju iznosi 0 (nula) ili je njezina vrijednost negativna, u tom slučaju za obračun važeće kamatne stope primjenjuje se referentna kamatna stopa u iznosu 0 (nula). O takvom načinu obračuna kamatne stope moraju se ugovorom nedvosmisleno usuglasiti sve ugovorne strane primjenom "zero floor" klauzule.

Primjer: Utjecaj promjene RKS za 0,21 postotna poena na promjenjivu kamatnu stopu kod kredita

Krediti	Struktura PKSR _K prije povećanja	Promjena RKS	Struktura PKSR _K nakon povećanja
Referentna stopa (RKS)	2,17%	0,21%	2,38%
Fiksni parametar (F _p)	3,00%		3,00%
Promjenjiva kamatna stopa uslijed promjene referentne kamatne stope (PKSR _K)	5,17%	0,21%	5,38%

Obrazloženje: ako se RKS poveća za 0,21 postotna poena ukupna promjenjiva kamatna stopa povećati će se za 0,21 postotna poena.

U slučaju prestanka postojanja ugovorenog promjenjivog dijela promjenjive kamatne stope nadalje će se primjenjivati onaj parametar koji će po mjerodavnim javno dostupnim pravilima, neovisnima o volji ugovornih strana, od strane tijela, odnosno osobe koja je parametar određivala, biti određen kao zamjena za referentnu kamatnu stopu.

Za slučaj da prestankom postojanja referentne kamatne stope ne bude na navedeni način zamjenjiva drugim parametrom, nadalje će se primjenjivati drugi parametar koji je primjenjiv s obzirom na ugovorenu valutu kreditne obveze. Zamjena parametra provest će se u najkraćem razumnom roku nakon prestanka postojanja referentne kamatne stope.

U svakom slučaju zamjene ugovorenog parametra drugim, kamatna stopa koja će biti zatečena kao postojeća u trenutku prestanka referentne kamatne stope ne može biti izmijenjena zbog samog prestanka postojanja referentne kamatne stope, nego će se zamjenom parametra zadržati tada zatečena kamatna stopa, tako da će se u mjeri u kojoj novi parametar u vrijeme zamjene parametara bude visinom različit od referentne kamatne stope (viši ili niži), iznimno za takav slučaj odgovarajuće korigirati fiksni dio kamatne stope.

2.3. Fiksni parametar

Fiksni parametar se sastoji od regulatornog troška, premije za rizik, ostalih troškova u vezi kredita te neto zarade banke.

Regulatorni trošak nastaje isključivo kao rezultat primjene zakonskih odredbi HNB, Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka itd. (npr. visina obvezne pričuve, trošak osiguranja depozita i sl.).

Premija za rizik odražava nemogućnost korisnika kredita u ispunjavanju svojih obveza prema Banci u skladu s potpisanim ugovorom.

Troškovi kredita su troškovi ugovaranja, obrazaca, vođenja kredita (trošak informatičkog sustava, trošak obavijesti u vezi kredita, ostali opći i administrativni troškovi, troškovi radne snage i sl.). Neto zarada banke predstavlja razliku između ukupnih prihoda i troškova u vezi kredita, odnosno predstavlja razliku između PKSR_K, RKS i svih ostalih dijelova F_p.

3. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA PRIMLJENE DEPOZITE

Promjenjive kamatne stope u depozitnom poslovanju primjenjuju se na depozite po viđenju i stanja po transakcijskim računima.

Banka mijenja kamatne stope na primljene depozite uzimajući primarno u obzir trenutnu strukturu aktive i pasive Banke, regulatorne troškove vezane za prikupljanje depozita, trošak osiguranja depozita kao i sve ostale regulatorne troškove koji direktno ili indirektno mogu utjecati na cijenu predmetnih izvora sredstava.

Osim navedenog, Banka će prilikom formiranja kamatnih stopa razmatrati i parametre kao što su referentne (tržišne) kamatne stope (RKS) koje predstavljaju javno objavljene kamatne stope za pojedine valute i rokove i to NRS3, EURIBOR, LIBOR, SARON, TERM SOFR pri čemu se za domaću valutu kao RKS može koristiti i kamatna stopa na TZ MF s posljednje aukcije za određenu valutu i rok dospjeća.

Postotak usklađenja ovisi i o prosječnoj visini kamatnih stopa drugih banaka u RH.

Oročeni depoziti

Banka ugovara oročene depozite uz fiksnu ili promjenjivu kamatnu stopu.

Promjenjiva kamatna stopa određena je visinom referentne kamatne stope. Kamatna stopa kao takva utvrđuje se kao zbroj referentne kamatne stope koja predstavlja promjenjivi dio i marže Banke koja predstavlja fiksni dio.

Referentna kamatna stopa mijenja se sukladno promjenama na međunarodnom ili hrvatskom (međubankovnom) tržištu novca.

Ovisno o valuti oročenih depozita za utvrđivanje kamatne stope koristi se 3M NRS3, 3M EURIBOR, 3M LIBOR, 3M SARON i 3M TERM SOFR važeći na dan oročenja.

U slučaju prijevremenog razročenja depozita, ako se depozit razroči prije polovice ugovorenog dospjeća, primjenjuje se kamatna stopa na depozite po viđenju, U protivnom, ako se razroči nakon polovice ugovorenog dospjeća primjenjuje se kamatna stopa za najbliže izdržani rok oročenja sukladno ugovornim uvjetima i aktima Banke.

Ukoliko je ugovoreno automatsko obnavljanje Ugovora o depozitu, Banka ponovno oročava sredstva na isti rok uz kamatnu stopu sukladno ugovornim uvjetima i aktima Banke. Automatsko obnavljanje depozita moguće je za depozite ugovorene uz fiksnu i uz promjenjivu kamatnu stopu.

4. ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Pravila za određivanje visine zakonske zatezne kamate propisana su važećim Zakonom o obveznim odnosima (u daljnjem tekstu: Zakon). Sukladno odredbama Zakona, ista se određuje polugodišnje i to uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim trgovačkim društvima za tri postotna poena.

Informaciju o visini kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim trgovačkim društvima objavljuje HNB, a primjena nove visine zakonske kamatne stope je sukladno objavi.

5. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ova Metodologija stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 27. srpnja 2022. godine, kojim danom prestaje primjena Metodologije utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite od fizičkih osoba od 01. siječnja 2022. godine.

S danom stupanja Metodologije na snagu uvjeti kredita i depozita koji su ugovoreni ili deponirani do tog datuma se mijenjaju na način kako je to određeno u prethodnim točkama Metodologije.

Hrvatska poštanska banka, dioničko društvo